

MEDIAWIJSHEID
INTEGREREN IN
ZORGPLANNEN

Handreiking voor begeleiders
in de VG sector

Sonja Heijkamp 15 maart 2013
www.detweetfabriek.nl

Mediawijsheid integreren in de zorgplannen.

Hulpverleners moeten zich bewust gaan worden van hun bijdrage aan de mediaopvoeding van hun cliënten. De rol van persoonlijk begeleiders is daar uitermate geschikt voor. Zij zijn de mensen die met regelmaat in contact zijn met cliënten, de zorgplannen schrijven en geleerd hebben hoe je methodisch iets kan inzetten om doelen te bereiken.

Mediawijsheid benadrukken is op vele manieren mogelijk. Een speciale avond organiseren voor collega's of cliënten is leuk en kan zeker bijdragen aan een gezonde dosis nieuwe inzichten en kennis. Ook een collega aanstellen als Mediacoach, is een vorm die kan passen bij de integratie van mediawijsheid in jouw zorgorganisatie of team. Maar daarmee ben je er niet.

Uit ervaring weet ik dat deze kennis voor een korte periode van invloed is op je dagelijkse werk. Meestal gaat 2 minuten na een training de eerste telefoon alweer en moeten hulpverleners direct aan de slag met de dagelijkse routine. De eerste weken "zingen" de geleerde termen rond op de afdeling en slingeren er handige tools rond vanuit de training. Enthousiaste collega's benoemen de training zo af en toe nog eens en spreken teamleden aan op de geleerde vaardigheden. Er worden mondelinge afspraken gemaakt over 'hoe-we-het-nu-toch-echt-anders-gaan-doen'.

En dan komt er die fase waarin de training wegzakt, de oude patronen de kop weer op steken, de tools achter in de kast zijn beland en de afspraken niet meer zo stevig staan als dat het toen leek. Er is dus meer nodig dan een avond of training om nieuw gedrag vast te houden en er actief mee te werken. Om de kennis die is opgedaan vast te houden en duurzaam te laten zijn is het nodig om dit vast te leggen in de werkdocumenten, handleidingen en zorgplannen. En dat is wat er nodig moet gebeuren als het gaat om mediawijsheid.

Zorgplannen hebben op iedere zorginstelling een andere vorm en inhoud. Andere termen, andere bewoordingen en het hangt van de schrijver af in welke stijl er geschreven wordt. Zorgplannen hebben wel een aantal dingen gemeen; er staan doelen in, die beschreven zijn vanuit de verschillende leefgebieden. Het is belangrijk om te beseffen dat vrijwel op elk leefgebied een link te vinden is met mediawijsheid. Wanneer we kijken naar de verschillende leefgebieden, die zijn opgesteld in het kader van de kwaliteitsbevordering* van de gehandicaptenzorg zien je al snel dat mediawijsheid op elke leefgebied van invloed is. Ik probeer dit inzichtelijk te maken door middel van het formuleren van een aantal vragen die je aan jezelf of aan je cliënt kunt stellen bij het maken van het zorgplan.

Lichamelijk welbevinden

- Heb je een gezonde balans tussen ontspanning en de activiteiten achter de pc?
- Slaap je goed, is je dag en nacht ritme gezond?
- Lukt het om op tijd te stoppen met gamen?
- Ben je voldoende in beweging of zit je (te) veel achter de pc?
- Lukt het om te stoppen met gamen om te eten en drinken?
- Maak je tijd vrij voor vrienden, sporten en uitgaan?

Psychisch welbevinden

- Hoe was het vandaag op het internet?
- Hoe voel je je achter de pc, ben je ontspannen of vaak gespannen?
- Heb je daar leuke contacten?
- Hoe reageren mensen op jou? En hoe reageer jij op hen?
- Wordt je wel eens niet begrepen ergens op het internet?
- Pest jij wel eens iemand online of iemand jou?
- Is alle informatie die je daar leest duidelijk, heb je wel eens ergens vragen over?

Interpersoonlijke relaties

- Welke contacten heb je online?
- Hoe maak je nieuwe contacten en hoe zorg je dat dit contact blijft?
- Zijn er verschillen tussen de mensen die je echt ontmoet en die je alleen online kent?
- Nodig je nieuwe online contacten uit bij jou thuis? Hoe weet je of dat veilig is?
- Heb je seksueel contact met je online contacten? Hoe werkt dat? Hoe weet je of dit veilig is?
- Is er wel eens iets onduidelijk op het internet tussen jou en je contacten? Snappen jullie elkaar?
- Ken je sites die speciaal bedoeld zijn voor mensen met een beperking? Doe je daar iets mee?

Deelname aan de samenleving

- Ken je de mogelijkheden van het internet bij het zoeken naar werk of dagbesteding?
- Gebruik je filmpjes om vaardigheden te leren?
- Heb je ook online contacten met je collega's, je buurvrouw of je baas? Hoe ga je daarmee om? Waar hou je wel of geen rekening mee?
- Ken je de websites van de organisaties waar je zorg van krijgt? Of graag eens kennis wilt maken?
- Zijn de websites altijd duidelijk genoeg? Kan je er vinden wat je zoekt?
- Weet je waar je online terecht kunt met vragen of problemen?

Persoonlijke ontwikkeling

- Wat zou je nog willen leren? Weet je hoe een mailadres werkt?
- Weet je waar je waar je dit kunt leren? Is dat ook mogelijk via internet?
- Heb je een vriend, familielid of begeleider die jou daarbij kan helpen?
- Weet je waar je online je vragen kunt stellen over wat je wilt leren?
- Gebruik je wel eens internet/sociale media om je doelen te bereiken?
- Wie laat jou zien waar je de antwoorden kunt vinden die je zoekt bij het leren?

Materieel welzijn

- Welke apparaten heb je tot je beschikking?
- Snap je hoe die apparaten werken of heb je iemand waar je hulp kunt vragen?
- Heb je mogelijkheden om op het internet te kunnen?
- Weet je hoeveel geld er nodig is voor een pc en de aansluiting?
- Waar kun je internetten als je er zelf thuis geen beschikking over hebt?
- Wie maakt jouw laptop in orde als hij stuk is?
- Hoe weet je of die persoon er echt verstand van heeft?
- Heb je een bureau om op een lichamelijk gezonde manier te gamen of internetten?

Zelfbepaling

- Bepaal jij zelf of je op het internet gaat?
- Zijn er regels of afspraken gemaakt op de groep? Waarom zijn die er?
- Ken je de regels en lukt het om je hier aan te houden?
- Wie helpt jou op het internet om te laten zien welke keuzes je daar hebt?
- Ben je op de hoogte van de regels, afspraken en wetten die gelden op het internet?
- Weet je wat er wel en niet strafbaar is op het internet?
- Waar kun je terecht als je zelf slachtoffer bent van vervelende dingen op het internet?

Belangen

- Heb je denk je recht op een pc en een internetverbinding?
- Je hebt een klacht over iets, weet je waar je terecht kunt of zet je het online?
- Weet je dat je recht hebt op privacy? Voeg je dan wel of geen begeleiders toe op FaceBook?
- Is de cliëntenraad goed bereikbaar? Kan je ze bijvoorbeeld mailen?
- Zijn de meeste websites goed leesbaar en geschreven in begrijpelijke taal?
- Is begeleiding goed bereikbaar voor jou? Werken ze met de apparaten die jij ook gebruikt?

Zorgafspraken en ondersteuningsplan

- Is in jou zorgplan beschreven welke doelen je hebt bij de pc en het internet?
- Is jouw wettelijk vertegenwoordiger op de hoogte van jouw doelen en plan?
- Kijkt begeleiding regelmatig met jou naar je doelen en hoe je ermee aan het werk bent?

Cliëntveiligheid: fysieke veiligheid, sociale en emotionele veiligheid.

- Weet je dat online medicatie kopen onveilig kan zijn?
- Is jouw apparatuur zo geïnstalleerd dat het brandveilig is?
- Ken je de weg naar de vertrouwenspersoon als het online onveilig voor je is?
- Wat doe je wanneer je slachtoffer bent van seksueel misbruik via het internet?
- Ken je de afspraken die er zijn op jouw afdeling als het gaat om je vrijheid op het internet?
- Voel je je veilig op het internet? Hoe komt dat?
- Weet je hoe het werkt met jouw privacy? Ken je de instellingen die hierbij horen?
- Kun je uitleggen welke grenzen er zijn online? Wanneer ga je een grens over?
- Zijn er bij jouw organisatie richtlijnen zodat je kunt lezen wat de grenzen zijn?

Kwaliteit van medewerkers en organisatie.

- Weet jouw organisatie wat er de komende jaren allemaal digitaal gaat veranderen?
- Kan begeleiding jou helpen bij je vragen die je hebt over de pc en het internet?
- Doet jouw begeleiding wat daarover is afgesproken in je zorgplan?
- Helpt de organisatie jou begeleider bij het leren over internet en computers?
- Is het voor jou begeleider duidelijk waar hij/zij dit kan leren?
- Weet jouw begeleider om te gaan met jouw gedrag en de digitalisering in de zorg?
- Doet jou organisatie voldoende om begeleiders te helpen bij deze ontwikkelingen?

Samenhang in zorg en ondersteuning.

- Praat jij met begeleiders over internet, de pc en wat je hierin nog kan/wil leren?
- Welke afspraken hebben jullie gemaakt over internet en jouw ontwikkeling hierbij?
- Praten begeleiders met elkaar over de nieuwe ontwikkelingen? Hoor jij daar ook iets van?
- Dragen begeleiders over tussen werk, wonen en familie over internetzaken?
- Evalueert begeleiding met jou over je doelen bij het leren over internet?

DeTweetFabriek heeft een training gemaakt om teams in de zorg te ondersteunen bij het ontwikkelen van beleid met het thema mediawijsheid. Zelf met dit thema aan de slag? Neem contact op via detweetfabriek@live.nl of op Twitter via @deTweetFabriek

* opgesteld door cliëntenorganisaties (FvO, CG-Raad, LFB), de zorgaanbieders(VGN), beroepsorganisaties (NVO, NIP, NVAVG, V&VN, Phorza), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN)
Klik hier voor het oorspronkelijke document met de leefgebieden.